

(СЭКП-нің XXIII съездісінің Директиваларының төлөвилелінен)

1925 чылда
ҮНДӨЗМЛӨТТНГЕН.

1966 ч.

1966 ч.

M A P T

2

6

ВОСКРЕСЕНЬЕ

№ 55 (6381).

тээ 2 көп.

Хөй уругларлыг өг-бүлө

Уруглар кижизидилгезинге дей-
нятивниң ролю улу. Ынчалзажок
ол дэрге бирги ээлчегде ада-паның
кол хулаалгези. «Тийелге» совхоза
Сулума Сагдыевна Монгуш —
8 чонгаарын мези.

Боғ-бадланди уруғдары шүпүзү өкп өөрөйлүк турар. Узгу уруу Огу-пууна кежирли школяни 11 клас-зында өөрөмиптаан, ажылдап ту-рар. Огу Чодак-кы 8 тш шко-ляның сески класзында өкп өөрө-миптаан, школада комсомол комите-динге кежигүү. Сески класкы уруу класзында комсомр. чедиги класкы уруу. Сол - конуят өкп өөрөмидигил, хөй-адылчыл, ол ар-кы тышын хуыз-аректиги «Артек» дыптаптан келген. Эке класында уруғдары бага да өөрөмге үлөтө-дү, өкп өөрөмидигилдер.

Урууларын бүдүштүг мөзү-шары эрте тажындан хевирлетти-
нер. Маңаа ада-не улуг салдарыг.
Монгуштарыг, өг-бүдөсү школа-
биле быжыг харылзаалыг. Март
8-иниң бүдүшүдө бис хундулуг
неге, оод өг-бүдөсүнөгө, паниг байыр
чедирип тур бис.

С. МОНГУШ-ООЛ.

[illegible]

Партияга кийин турарларга негизден көшкөтпашпай, хүлөө аямыннан кызын жигдилер база аямак коммунисттер аяжылдан таллам биде ажалдарды биетин партия организациаларым сөмүтү үчүн ээзон экин жиккен. Общастың партия организацциалары өрткен чыдын СЭКП кежигу нуте кандидаттар кымдыр 700 чымы кижины хүлөө алган. Оларымх хүй кезин аямчылналар болган колхозчулар. Деинияң комсомодму хүлөө аямчылнар ийи чус айма оолдор, кыстар партияның хүрөөнегиңе киргенге. СЭКП кежигу нуте кандидаттардан 690 кижи партия кежигунама хүлөө алымган.

СЭКП-иң Талды, Каа-Хем, Чоюн-Хемчик районнары партияга хүдээн алымшыктың апын коммунистерийн кижикэндиңлегиниң дугайында хоочун салгалдың кижикендиң бүдүрүлгезин чаартычылары болгаш муналычлары-биле ужуражымалдык чараларга катнашканын тартыңчы бээрларынга, коммунистерийн хурадаларыга, партияларга чынар секретарларының семинарларынга чыгаалакырын, дуржулга солтурун үргүчүл организатстан турар, Ындың хемчегелер коммунистерийн кижикэндиңлегинге ужур-дузалык болуп келген.

Партийн дайчдыг аргам, ч түүндээ журтууд, оон составын мөзү-шканыр-биле, коммунистерийн идеалын организацилар болган түрүнчү-биле тодораттылар. Ол бүгү ала-тайгаарлашкын-биле болуу на бербес. Манай партия организациларынын кызындоон, кижиле дилчиг, организамчы аякылдар негеттинер. Партия кезикчү эвес ак дилге савым салыр, оларны естүрер болган өөөрдл, ылангыч партияны хүрээленинче кпрер-терге дуулаар аякылды чорудар херек. Партия кирип түрүн кижигини политиктич, аякыл-ичиг болган моралдык мөзү-шканырдын парторганизация ылан билген турары чутуу. Ын чанган кол чүве болза, кымны организациа эки билдирп, кым төдөткн партиянык болзурнуа бүзүрелдиги, шак ол киян партияга хүзөөп алдыган турарын хандырары чутуза.

Он-не төлөтүп, оң-не мураккач кыялынын партияга ийилип азырынча боттарынын күчтөнгөнүн сабап, партияга хукук алымынын херон ала-жыгарлаадыкты тургусун парторганнандылар бары партиянын район, хоорай болгаш область конференцияларына түнүстөсүз көрүгүчкү. Чыгыш, Теку, Эрян райондары 13-13 партияга өзгөргөндүгүн 3-5 өздүк чок болган. Кызылда даярдагычтардын 10-12 өздүк чок болгон. Шагаан-Арты, Бай-Хаак, Сарыг-Сем райондусту көмбөлгөттөрүн партия өзгөргөндүгүн хукуктуу өздөстө турар.

СЭКП кезжүгүнүн кандидаттар-биле аймада улут четтестер бар. «Тына да-дугу» туду эргесиндеги партия комитетинин учубунда СЭКП кезжүгүнүн кандидаттарынын 50 үчүгү кылдат тажы эркен. Бай Тайга, Барым-Хемчи райондарындагы партия органдарында тажы эркен кандидаттар база бар. Кымылда «Коммуна түдүгүн» өспөстүгү-түдү эргесинде Поминнов, Семенов длар партия кезжүгүнүн кылдат стажин ийи чык эрттирген, СЭКП кезжүгүнүн кирил тмадавал бар. Кандидат стажы анда-ла бир өзү барымдлаалашкы өзес, хары чогуу-на шыгылда болган туруан даш гаргыш стажы, оң негесдери пингыны барымдлаалары, кандидаттар-биле үргүчү угаамалды ажалды чорудары, партия кезжүгүнүн кирерине белтестир талазы биле оларга дуалажыгы чугула. Партия кезжүгүнө Уставын салгы турун бүгү негесдери кылдат хажык чока күтүспинаан, оң-биле бузун СЭКП кезжүгү болуруна белтестер учурайт.

Партияга чыдаа, аламыштыгын чорурлары мпшан, шак мпшан хань салгалды херекке далаайр чорутку канчан-даа болдуру болмас. Партияга кирип турар кижинин толгонтин болган чепес тазаларын оочуге буудуруге талазы-биле чоруткузгунер барымдалаар эвее, хань хой-шынтин болгаш хуаа амьдыларга толгонтин, коммунисттер мораль дун принциптерин болган норма-чижестерин ооң канчаар сагын чорутурун база барымдалаалар херек. Чамдык парторганганизациялар бо талазы биле казым кылмын турар. Буудуругеде шалымчы кижя дош партияга хуушун аларга, а чор-оо-буудуругеде уй-балай, моральдык мезу-шынлары бар болгаш, партияга чыдаа, аламыштыгын чоруткузгунер тургаларга негедели деп дидер угуйнган СОКН-ин. Программаларын, Уставларын, дедирлерин шынлыгын, хажым чокка сагынтылган турары, партияга хуушун дедирин шынлыгын эки-жидер чутуза.

Коммунизм дэш дөмөсөдөгү шийтпирлэг уаастотарында кымнар тургуу турары, оо материал-техниклэг баазаын тургузарына, ча беш чак планын куусдөсөдөгү кымнар шийтпирлэг кемчээл-биле иди берип, партиянын политиказын чагылыш чок боттадырарын кымнар хадырар, акжыла болгаш амдыларла хууа улсер-чикежикт болгу турары, ындг кижилер чүгүд-ла мурувун партияла херек.

[illegible]

Каттышкан Араб Республиканың Президентиси Гамаль Абдель Насер-
ниң чалазын Ызуаар ССР Звеле-
линиң Министрлер Чөвүлелиниң

Тыма АССР-нің аймақ-ишкерлерінің садым хандырлығыам ежкідер тайағы кооператорларның муруна уәз соруалар туру турар деп, Роспотребсоюздү баштаар чер СЭТА-ның корреспондентигине жынатиал.

[illegible]

«Эзгелер» советтук Кулунду сүт-
барасы фермасы сүт саяалогунун та-
ламы бийе советтук бирчи чөйрө
зопул турар. Ферманын коллекти-
вчарыбыз 330 центнер сүт саар пла-
нын 339,2 центнер кыдыр куусет-
кеш советтук фермалар аразычы
шылкыр амынелин чаапал алган.
Соолкы Нина Бумба эрткен чылым
бар шектен 2666 кг-сүт сазаш, чүе-
сө советтук эвч, харым-республикада
мурскы савачкыларны дооруунда
турган. Ошол чылым Нина Кормалто-
ва бийе Нина Көкөй-өл, алар базо
жы көрүзүлгө болонкар.
ЧУРУКТА: (солдас талалынды)
Нина Көкөй-өл, Нина Кормалто-
ва бийе Нина Бумба.
Фото А. СОДЫНМЫН.

Бий-Хем районун ажыл-ишчилеринде СЭПН XXIII съездинин Директиваларынын төлөвиле-биле таныгында үргүчүлө-ишкан. Директиваларнын төлөвилеин танышкан "Тийгездик" колхозтук колхозчуларынын нийт хуралында 11 коммунист сагал бергеш, малчынаарын амыдырал хандырылганын ээжидер сорууда-биле тускай дертининген машиналарын тургускаш, оларын-биле үлөтүрү болгаш аш-чем барааннарын малчынарне доктаамал чедирш турары чугу-ла деп чугадалаанар.

стүт дужазын күдээнип турарын айткан. Эш Николай Нору-баев баштакан ижек семитир бригада бирги кааралдын пла-нын март 18-те бүрүп-биле ку-гулгаш, ортумактан өрү күштү 66 шарымчыктарын дужууда. Ха-ван ажалгачын Екатерина Кисе-лева түртүр кол хаваннарын бирээзинден 12, колдуша хаван-нардан — 7 хаван оолдары мен-дин өстүрүп алыр сорулганы сан-ган. Амыг үдө төрөөн 10 кол хавандан 120 хаван оглун менди алган. Ам түртүү 80 хавангы се-митир азырап турар.

2000 кг чедирээлинер — деп, ферма ажалдакчыларын кыйтар-ган.

«Исра» колхозтук ажыл-ишчилери Директиваларнын төлө-вилеин база-ла нани-биле деп-кип, агаа күш-ажалчы чедиш-киннер-биле харымылаарын тү-лээнип алганынар.

М. БЛАГИНИН.

Кижж буру

Улус ажыл-агымн хөгжүдери

Халкы колхозку ажы-иштеринин ниини хурамына сүт-сүтарап бермамын британир Степан Дитяга канал бергеш. Инкети-тазыларын тазелевини изин-биле деткил, бири квар-тазын планын март 5-те куу-сеткеш, планан азы 12 тонна

"Кызыл таразая" колхозту колхозтуларынын ниини хура-мына сааччы Елена Серет-сол салал бергеш: "Фермада төй куш-ажыл кирер ажалларын механи-застан, бир центнер сүт бугу-рунган чарыгалды азыажыл тур-гаш, бир инектен сүт саалзын

яны беш чыл планын тазы-бел сөккүн-ини ХННН сүелдини Инкети-тазыларын тазеле-вини изин-биле деткил, бири квар-тазын механу-верн тазалык чутаалыпкан. Май 1-е колхозка материалдыг дуза көргүзүр дуга-нында Тызас АССР-ни Министр-лер Чувствелдин доктамын ар-

Хоочун коммунистич сөзү

[illegible]

Ол күн орук элестогоруна СЭПК райкомунун секретары эш М. Артаев келген, 1966—1970 чыгарда ССР-нин уузе адамы-агыйын жогжууларын беш чыл планыны талашы-биле СЭПК-нин ХХII съездинин Директиваларына төдөлүмдү аяктычлардагы тарыхшчынын тургым олурун берген. Орундалган чыгууларын чарчарып жугуулу, алтыгын тургуларын ол дилзон. Бергелер турза-да, оон чалданмай, беш чыл планын амырдылга чединшигип боттадылар даш эрес-сорулук аякшыларын орун чарчарып мурунда ол изергейтсон.

Д. ДЕМУР-001

[illegible]

Ангы үедә тулуг ыяжы белеткээр

МАЛ АЖЫЛЫНЫН СҮТ, ЭТ, ПРОДУКТТАРЫН ЖҮРҮНГӨСӨДӨРҮНҮНГӨНДӨН ТАЛ ПЛАНЫНАРЫНЫН МАРТ 1-СЕ ЧЕДІР КҮҮСӨДӨСІН ХҮУ-БИЛЕ КӨРҮСӨРГӨ:			КҮБӨРӨТ ОЛАК ИШТИ БӨЛӨТКӨН, ЗЕНӨДӨ «ДРУЖБА» ДӨП БІР ХІРЭ, ИЙІ ТРАКТОР АЖЫЛДАН ТУРАР. ИШІ БӨЛӨТКӨДЧІЛЕРІНЕ ТРАКТОРСТІ ІВАН СОЯ, ХІРЭДӨКЧІ ХЕРТЕК ДУАГҮҮНГӨ ОЛАК НОРМАЫН ТҮГҮДЧҮ АЖЫР КҮ- СӨДІП ТУРАЛААР. ОЛАК ИШІ БӨЛӨТ- КӨДЧІНЕ СІЛЧІК САЧЫ, ІРГІН АРҮН- БА, ХЕРТЕК ДУАЫНАН ОЛАК ХУДӨ НОРМАЫН 120—140 ХУУ КҮҮСӨДІП, МУРАКЧЫЛАР БОЛУП ТУРАЛААР.		
РАПОННАР	СҮТ	ЭТ	РАПОННАР	СҮТ	ЭТ
Бий-Хөм	123.9	186.0	Тоужу	31.0	294.0
Тацды	105.0	338.3	Өмүр	10.0	—
Уугу-Хөп	95.3	52.5	Тес-Хөм	3.8	12.0
Каз-Хөм	80.8	49.1	Эрлөп	—	—
Барыкы-Хөмчөк	80.2	70.4	Кызыл-хоорак Совети	127.2	210.5
Чөбө-Хөмчөк	75.9	34.6	Республика ИИЛТІЛ- БІЛЕ	87.0	111.0
Бий-Тайга	43.4	52.5			

1965 чыда мал ажылынын продуктуларын бугулерин болгаш белегактарын кувелдерин, малын, куштун продуктуун белиери болгаш мал ажылын орталугун чорур дээш социалисттик чарышка Россия Федерализмнын зоналарынын аайлы-биле Пенза, Москва, Воронеж, Волгоград, Свердловск, Томск, Чита, Архангельск областарын, Мордва АССР-ни, Ставрополь крайны тилечилер кылдыр санааш, оларга РСФСР-нин Министрлер Чувашелиин болгаш ВПСР-тин Шилчир Кызыл тустарын болгаш оларнын тус бугуруне 10 муз рубль хемчээлдик акша шамалдарын талсырнын шийитилдөөн.

Социалисттик чарышка зоналар аайы-биле ийгин черин Ленинград, Калининград, Калинин, Нострома, Тула, Белгород, Куйбышев, Новосибирск, Кемерово, Иркутск, Магадан, Мурманск областарын, Татар, Набордин-Балкар, Удмурт АССР-лерни, Краснодар крайны аалзэн деп санааш, оларнын тус бугуруне 5 муз рубль хемчээлдик акша шамналтын талсырнын доктааткан.

Эрткен чылын мал ажылынын продуктуларын бугулерин болгаш куруенге оларын кувелдерин, мал ажылын орталугун чорур талазы-биле

Вологда, Иваново, Копи АССР-ни аайы-биле аш автономияларын, продуктуларын куруенге сары болза, мал атайын, мычаржыны деп, РСФСР ВПСР-де

Брагадар Василий Капорнян, проаб Евгений Бреневтиг дуртлагъа башкъа монтанжиста, устак республиканска таву Къадырлыгъа теледара, баллаша башкъа бурунгау тудуш алаша, дугъа, мау 5-ге тудуш тургузуклар, Теледара тавушук тамыда, дурла башкъа, дурла берек 66 метр башкъа баллаша, зил къыргычла боллаш тургузуклар монтанжиста Иван Жуков, Василь Барандий, Александр Улаичено, киякчылар Николай Янин, Николай Жуковский, Махад Башмаков эд дилекчилг кыргычлар.

Чукута: теледара башкъа

тнц колхозче ол хйре сагыш са-
лып турары дээш кезигүнээр
бистер моон сонгаар чаа ёзу-биле
ажылдаар уjurлуг бис. Колхоз-
тун тулуг ажылынга - бодумун
густ-хуумну кыккан мен.

Ажыл-айгайга хөй чөтпөстөр турган болгаш моон соггаар ону адыртык, артындай экомоника-аын көдүрөрүнчө утланган саналдарын коммунистер болгаш ко-сомолчулар берген. Ыйчангаш Директиваларнын төлөвлөтөтин чон чүүдүдү деп хүлээп алган. Директиваларнын төлөвлөтөтин бригадаларнын, фермаларнын ажыл-ишчи бурзавуге билиндир, тодаргай тайылбырлаарын чугу-та, деп көргөн.

Колхоз баштаар чиринин бол-
гаш партбюронун кижигуниери
агитаторлар ырак фермаларже,
кыштакларже артында айт-
тыпкан.

партиясынын XXIII съездинин
пундан номчул танылгаш, бис-
ыл-агыйый улам ыйай хөгжүдө-
турарын билеп тур мен. Совет
үсүсөдү, совет эрге-чагырганын
пролетариаднын баштыкчызы
элепти куш-ажылыз белектер-
мен. Ол бузурге болгаш чор-
немежи, улам акн азылдан-
Эйлиг-Хем сузрун чурттакчы-
бир үн-биле дегип турар.

М. САДЫН.

[illegible]

Социалистик чарышка донатор айым-биле ийги-
чи черин Ленинград, Калининград, Калинин,
Ногостра, Тула, Белгород, Куйбышев, Новоси-
бирск, Немеров, Иркутск, Магадан, Мурманск
областарын, Татар, Кабардин-Балкар, Удмурт
АССР-лерин, Краснодар крайны аяккан деп са-
нааш, оларнын туз буруунга 5 муң рубль хем-
чээлди акша шаанынын тыпсырын достаккан.

Эрткен чылын мал ажылынын продуктуларын
бугулерин болгаш күрүнге сазарын көүздөдүр,
мал ажылын орулгагыл чорудар талазы-биле

Вологда, Новгород, Смоленск, Владимир, Брянск,
Псков, Ярославль областтарын, Карел болгаш
Коми АССР-лерин көзө ажил-чидилеринин
акы ажылдаанын демгелген. 1965 чылда Феде-
рациянын дыйа хөл областары, крайлары бол-
гаш автономнуг республикалары мал ажылынын
продуктуларын бугулерин көүздөдүр, оларын
күрүнге сазарынын планнарын куусеткен-де-
мал, мал ажылын орулгагыл чорударын чедил-
байган, ыччангаш Бугу-россиянын социалистик
чарыжынын негелдерин куусалгыл шыдааган
деп, РСФСР-ния Министрлер Чөвүледи болгаш
ВПСЦ демгелген.

Агитатор коммунист

Николай Нертин-олович машинистинин мурдунда «Партиянын XXIII съездиндеги куш-ажылчы чак чедикшиинерилг ужурамын» деп лозунгун бижээш, кабиназын иштине кыштагаларын, фермаларын схеманы калба картон саазында чурөөш, азыл алган. Ол Ангатынын, Каткылыгынын малчынарын, Нумурулу-Мажалын, Суг-Намжаа суг-бараан фермаларынын доктаамал баар аалчысы. Директин харылап турар девиштеринде 40 ажыг кадарчылар, ики суг-бараан фермазы база ийек, бызаа ажанчылары бар. Николай Диртын улут үүлени будуруп, «Шекпэр» совхозтун малчынарын, саянчыларын, мадарчыларын аш-чечкин, улутпунуң чугула барааннары-биле ургулчу хандырып турар.

СЭКП обкомунун V пленумунун шийтпирлерин амыдыралга боттандырып, малчынарын, саянчыларын културлуг амыдыралын бедир дээр эртен чылын Нумурулу-Мажалын суг-бараан фермазын база чоң кадыда кадарчыларын хуралын чыгыш, нийтештирген кассаны организастан. Икки бурзунун хергелзэн барааннарын райпо дамчытыр садикгы болу хандырып бээрин хүлүзлөн алган. А кассаны ай-шаанда чып турар кылдыр ол хуралга дугурулганнар. Оон бээр ам 13 ай эртен. Ол кассаны кежигүннери хеп болгаш чеп шыгжар шифтарын, комоттарын, даваннарын, радиопримниктерин болгаш еске-даа үнелиг барааннарын садып алганын.

Бо чылын кассаның кежигүннерини саны өскөн, чагыларнын хемчээли көвүзгөн. Нуулар Начын «Иж-Юпитер», Орман Сарыг-оол «Урал» маркалыг мотоциклдерин чагытга кирген. Бо кежигүн кассаны Николай Нертин-олович Суг-Намжаа суг-бараан фермазында, оң чоң кадында кадарчыларда бо чылдың эгезинден эгелеп база организастан.

Малчынарын чагыларын кууседирге, оларнын чугула културлуг болгаш материалдыг деңгели бедир өскөн, садикгынын бараан саарылгазынын план кууседизинге база улут илгилг болуп. Эртен чылын бараан саарылгазынын чыл планын 112,5 хууга куусеткен, бо чылдың баштайгы айларынын бараан саарылгазынын көргүзүлгө бо эки.

Николай Нертин-олович Диртын малчынарын кезип чоруурунун мурдунда СЭКП райкомунун агитация болгаш пропаганда кидизинге албан кирер. Районга неделя иштинде болгулаан солун чуулдарын, ажил-агыйларын, планнын онкалгалары канчаар куусеткинни турарын блокнотунга демдегеп, делегей байдалын талашы-биле долчу медээни алгаш халтар.

СЭКП Барыш-Хемчик райкому садыг амылынга мергежилдик, ажил-ишке мысман ол садикгыны СЭКП кежигүнүнге хүлээп алган.

С. НОМБУЙ-ООЛ.

Квартал планын хуусаа бетинде

«Алган хүлээлгесин күтүсөдир бис!» деп лозунгун ада-биле «Тыва» совхозтун Теве-Хая салбырынын ажил-ишчилери бригадалар болгаш фермалар аразында социалист чарышты калыктан. Бол-ла түзе 1966 чылдың будуруга планын хуусаа бетинде чедикшиинерилг күтүсөдир болгаш бар кулавырларын чеп ачылганын, күш-ажылдын организастиг талашыне чууга кичээлгенин утландырып болур.

1966 чылда салбыр 650 тонна этти курунган дужаар сорулгалыг. Бирги кварталда 60 тонна этти дужаар тургаш, аялар ай-да бээр 40 ажыг тонналар дужаанын бирги кварталдын планын хуусаа бетинде куусеткенин дээр-инин херекчил ол. Будурдугенин квартал планын кварталын түгел баштайгы айында шак кычар күтүсөдирин таварылга эвес. Ол ээрге салбырын малчынарын, ажил-ишчилерин кызым-кай күш-ажылдарын түнели бо-лур ужураг.

М. ТИМБЕ, салбыр эргелекти.

АМЫДЫРАЛ ХАНДЫРЫЛГАЗЫ

Сүт-Хөлгө хандырылга чери херек

Чонун амыдырал хандырылганын ажилдерин талашы-биле чууга айтырларын чак беш чыл планынын Директиваларында партия Топ Комитети айтып турарын бис улут өөрүшкү-биле танымал тур бис. Партия болгаш чакыттын ол айтыр-гыже кичээлгенин улуттуктур турары чер-ле чөгүт. Илгилге келзе черлерин чурттакчыларын амыдырал хандырылганын чотумдурун чыгуула соругаларын партия он-залап айтып турар болганда, бо талашы-биле бисте дорт камарыла-лыг райлестир комбинаттары чогуу хемчеглерин амыдырал кыллары чугаагон.

Бо айтыр бисте Чон-Хемчик районун Сүт-Хөлгө агмы үеде кадыг байлааг болуп турарын бижир болай-дыр мен. Суг-Аксы суртка бир кезек кады даарын оостерка амыдырал турган түзе. Ону мында ажилын кооперация чери эргелеп башкарып турган. Даарагыл хеп айла-биле чок-камын чурт-такчылар ол мастерка ханды-рыл-лаа келген. Хемчег ону Чала-панын райлестир комбинатынын эргезинге шийткелди, мастерка-нын чотуу калгаш, эг-эгерексин алган. Орта алы-чези чыл чедир амыдырал тургалдын хонтуу ханды-рылчылар В. Чыраааа, О. Сары-

лар, Д. Седен-оол болгаш эскелер-даа чымыл калгылаан болбайт аан. База-ла ол айде баш таарар, ийек сепээр, чурук тырттырар черлерин кезек кады тургускан айтып болган. Орта чурттакчылар өөрүп четтикеле-лекте-де деми черлер хемчегтен амыдыралын баргылаан.

Агмы үеде «Сүт-Хөл» совхозтун ажилчынарын болгаш ол чок-камын чурттакчылар хеп даарагыл, септедип амыр чери-даа чок, баш таартыр, чурук тырттырар дезде район таву чедир богу берген. Бо бай-дал илгилге ырак-узакта малчына-нарга дыка берге болуп турар. Чала-панын райлестир комбинатынын дирекциясы (директору эш Певелев) Сүт-Хөлгө малчынарын, фермаларын болгаш бригадаларын кезип чо-руп, чагылар хууш амыр хамаан чок, Сүт-Аксынын чурттакчыларын бечин хандыраарын утуп турар.

Чонун амыдыралыг негелдерин хандырал талашы-биле Коммунист партия ол хиче улут саягы салып турла. Чон-Хемчик райкууском бол-ган республиканын Амыдырал ханды-рылга министрствозу Сүт-Хөлгө чурттакчыларын амыдырал ханды-рылганын чыгыш салыр болза чо-гуур.

О. ЛОПСАН.

Бай-Тайгада медээлер

Сарык мал өскө база маалар-биле бир доңей хай эртен, сүтү берип, турар ажилым мал. Ычанган сарык-тарын ажаалда; хайгараалын оларнын онкагыл байдалдарын барымаалаан чорууду чууга.

Ыдыг турбуге «Кара-Хөл» колхозта 360 ажыг сарык бо хымыш туруп, чымыл кыштаг чок эрттерген. Оларны Аргы-Хем деп чере күз-дүн апарын кадарып эгелзеден бээр ол черден олар солун көчүр-белен. Моон узамдыла бо маалдыг олар-белчир чедикпей. Алай хемчег увулда эки өстүтү конат дилеп, эки кыштагалын турар. Сарык фермазын эргелекти С. С. ДУПЧАА.

«Чымыл үе келген, ая ажырбас» деп хон-биле нийтинин маалын ажаалда, чедикпейлери сулардыр болза, он олдандыг түнелдер ууш болуп болгай. Ычанган «Кара-Хөл» колхозтун баштаар чери борта кичээлгелг болуру күзегин.

«Кара-Хөл» колхозта кышар-чаар материалдар каматтылгый турар. Күстү, чакым хону ажилдарын

Партия өөредилгенин системизация аскерлерин киргенге биле дүштүр ажилдашкан, «УТКА 25 чымы» совхозта парторганизация, эртен чылдарга деинарге, партия өөредилгенин бүгү хевирлеринге өөредилгени организастиг эгелзэн.

Совхозта 2 чыл хуусаагыл 4 политиктиг эге школаларын, марксизм-ленинизм үндөинеринин 3 шко-лазын, 4 салбырларда зооветеринария өөредилгени, агротехниканын бөдүн хевирлерин өөренир бөлүмнөрин 3 салбырларда тургусулаан.

Салбырларда ленинчи комсомолдуг төвүзүн өөренир бөлүмнөрин тур-гускан, мында 57 комсомолчулар өөренип турар. Коммунистерин бол-гаш кандидаттарын иштинден 86 кижилер партия өөредилгенин аным-бүрү хевирлеринде өөренип кирген, 26 кижилер кыштагаларда малчы-нар. Оларга совхозта тускай өрөм-нигерин болгаш еске-даа харысагыл ажилдашчылар бижылаттынган. Ак-Тургут салбырда өөредилге эки шынары, организастиг чоруп турар. Мында политиктиг эге шко-

ла 14 удаа кичээл эрттирген, диннакчыларын кичээлдерге кээп турары болгаш өөренип турар темаларын билеп ап турары эки. Ол школаларын диннакчылар коммуни-стер Дайы-оол Монгуш, Солунам Сан-чы-Мидип, Сайынды Байыр-кичээл-дерге эки бететкедиг кээп, бижыг билер даш кышмаккай өөренип тур-галар. Школаларын пропагандин эш Кырыс Апыш-оол кичээлге эки бе-леткенип, оларын хүн бүрүн амы-дыралы-биле холбаштырып, диннак-чыларга бижыг билер даш эки кышмаккай ажилдап турар. Ол салбыр партия эге организастигын секретары эш Чараш-оол Чынгит партия өөредилгенин кичээлгенин утландырганын түнелдиге мында өөредилгелер доктаамал эртен турар. Ол салбырда зооветеринария өөре-дигенин пропагандинер эртенчик В. Махтар, мал эрчипи П. Ва-силев олар кичээлдерин бедик дең-гелге эрттирип келген. Агротехник-тиг өөредилге база организастиг. Оон пропагандист анык комму-нистер — совхозтун кол агроному Г. Ларионов, кол инженер М. Соко-

лов, кол гидротехник В. Есипов. Арыска салбырда политиктиг эге школаларын диннакчылар анык коммунистер, ол салбырын мурнак-чы саанчылар эштер Мария Кош-кар-оол, Бойбу Сиблинмаа оларнын эки өөренип турарын маастав аржак. Мында пропагандист анык коммунист эш О. Келич-оолдун эки ажылын демдегеп дерек. Совхоз те-вүдө 8 чыл школаларда тургусту-ган марксизм-ленинизм үндөинери-нин школалар (пропагандиз эш И. Шинигчи), Арыска 8 чыл школа-зында марксизм-ленинизм үндөин-неринин школалар (пропагандиз эш Г. Балбай-оол) өөредилге чылдың эгезинден бээр эки ажилдап келген. Мында диннакчы анык коммунистер Р. Шахтеев, Калбак-Далаа даш он-даа эске эки өөренип турарлар бар. Хаваан фермазын зооветеринария эки шынары кичээлдерин эрттирип турар.

Партия өөредилгенин школаларында чамдык эки чүдүлсү-биле чер-гелештир шыгыг четпестер ая-лаа ургутулушкан. Чамдык партия эге организастиг партия өөредил-

генинче кичээлгенин кошкаткаш, ону өрөңгөй эзу-биле көрүп тура-рынын узамында партия өөредилге-лери шүүт үстүрүңгө четкен. Ишти-Хем салбырында политиктиг эге шко-лаа чугула 5 катал кичээлдэн. Оон пропагандин эш С. Кызыл-оол мында зооветеринария пропагандинер эртенчик Т. Васильев, агротехник-тиг өөредилге пропагандинер агроном П. Доровских кичээлдерин көчүг багай организастан келген. Партия өөредилгени ол хиче багай чоруп тур-да, мында партия эге организастиг (секретары эш Дүзөнмаа) партия ху-ралдарында ол айттырарын чугааш-паа, чогуур түнелдерин үндүр-бей келген. Оон түнелдиге суур-да чурттай турар коммунистер бечин чылдаган чокка кичээл үзөр чорук чанчы болу берген. Чижээ, С. Дор-жу, С. Сангай, Л. Тулуш даш он-даа эске кичээл үзүп туралар бар. Партия өөредилгенин чоруп тура-рынын дугайында эш Дүзөнмааның илеткелди декабрь айда парком бюрозунга диннаш, ол талашы-биле арга-сумелерин ааа берген турган, оон ол база-да түндөк үндүрбөз.

Марксизм-ленинизм үндөинери-нин совхоз төвүндө тургустуш шко-лазын база-ла оон дээр эвес ажиллап турар, ол чугула 6 катал кичээл эрттирген. Мурдунда аааа пропаган-дист турган эш Т. Сартакова, аааа партия организастигын секретары турган эш А. Брюханов партия өөре-дигенин кошка кичээлгөй ула-дырганында ол кичээлдер органи-зас чок эртип келген. Мында өөр-енип турар чамдык харысаалгалыг ажилдашчылар бечин боттарнын политиктиг билин бедирин бол-бас, ургулчу кичээл үзөр чорутар бар. Совхозтун плановик-экономики К. Желалов, келзе Советтик дар-газы Анна Мага, кол бухгалтер Л. Верешигина олар кичээлгө ургулчу озадап келер азы шүүт келдес. Партия өөредилгенинде илгилг четпес-терин үлгеленин чүд дээрге, ол өө-редилгелерге икчилерин эки тура-зын барымаалааган кичир бижипсе-нинден база пропагандистерин эки шидип албаанчында кол хамааркыр.

Н. МЫЛЫН-ООЛ, парком секретары.

Малчынарга БУЛУН

Хой ажылында дүжүм

СОЦИАЛИСТИК ЧАРЫШ-БИЛЕ

Улут-Хем районун Жааов атыг колхозу беш чылдын баштайгы чылын районун «Х Улут хурал» колхозу-биле социалист чарыш-тыг эгелзэн. Чугула мал ажилын талашы-биле алырга, колхоз бо чылдын төртүр 100 баш малга онааштыр 100 хуула, 80 бааза, 79 куула амыр хүлээлгелг.

Алган хүлээлгесин чедикшиинерилг күтүсөдир болгаш бар кулавырларын чеп ачылганын, күш-ажылдын организастиг талашыне чууга кичээлгенин утландырып болур.

1966 чылда салбыр 650 тонна этти курунган дужаар сорулгалыг. Бирги кварталда 60 тонна этти дужаар тургаш, аялар ай-да бээр 40 ажыг тонналар дужаанын бирги кварталдын планын хуусаа бетинде куусеткенин дээр-инин херекчил ол. Будурдугенин квартал планын кварталын түгел баштайгы айында шак кычар күтүсөдирин таварылга эвес. Ол ээрге салбырын малчынарын, ажил-ишчилерин кызым-кай күш-ажылдарын түнели бо-лур ужураг.

М. ТИМБЕ, салбыр эргелекти.

АМЫДЫРАЛ ХАНДЫРЫЛГАЗЫ

Сүт-Хөлгө хандырылга чери херек

Чонун амыдырал хандырылганын ажилдерин талашы-биле чууга айтырларын чак беш чыл планынын Директиваларында партия Топ Комитети айтып турарын бис улут өөрүшкү-биле танымал тур бис. Партия болгаш чакыттын ол айтыр-гыже кичээлгенин улуттуктур турары чер-ле чөгүт. Илгилге келзе черлерин чурттакчыларын амыдырал хандырылганын чотумдурун чыгуула соругаларын партия он-залап айтып турар болганда, бо талашы-биле бисте дорт камарыла-лыг райлестир комбинаттары чогуу хемчеглерин амыдырал кыллары чугаагон.

Бо айтыр бисте Чон-Хемчик районун Сүт-Хөлгө агмы үеде кадыг байлааг болуп турарын бижир болай-дыр мен. Суг-Аксы суртка бир кезек кады даарын оостерка амыдырал турган түзе. Ону мында ажилын кооперация чери эргелеп башкарып турган. Даарагыл хеп айла-биле чок-камын чурт-такчылар ол мастерка ханды-рыл-лаа келген. Хемчег ону Чала-панын райлестир комбинатынын эргезинге шийткелди, мастерка-нын чотуу калгаш, эг-эгерексин алган. Орта алы-чези чыл чедир амыдырал тургалдын хонтуу ханды-рылчылар В. Чыраааа, О. Сары-

лар, Д. Седен-оол болгаш эскелер-даа чымыл калгылаан болбайт аан. База-ла ол айде баш таарар, ийек сепээр, чурук тырттырар черлерин кезек кады тургускан айтып болган. Орта чурттакчылар өөрүп четтикеле-лекте-де деми черлер хемчегтен амыдыралын баргылаан.

Агмы үеде «Сүт-Хөл» совхозтун ажилчынарын болгаш ол чок-камын чурттакчылар хеп даарагыл, септедип амыр чери-даа чок, баш таартыр, чурук тырттырар дезде район таву чедир богу берген. Бо бай-дал илгилге ырак-узакта малчына-нарга дыка берге болуп турар. Чала-панын райлестир комбинатынын дирекциясы (директору эш Певелев) Сүт-Хөлгө малчынарын, фермаларын болгаш бригадаларын кезип чо-руп, чагылар хууш амыр хамаан чок, Сүт-Аксынын чурттакчыларын бечин хандыраарын утуп турар.

Чонун амыдыралыг негелдерин хандырал талашы-биле Коммунист партия ол хиче улут саягы салып турла. Чон-Хемчик райкууском бол-ган республиканын Амыдырал ханды-рылга министрствозу Сүт-Хөлгө чурттакчыларын амыдырал ханды-рылганын чыгыш салыр болза чо-гуур.

О. ЛОПСАН.

Бай-Тайгада медээлер

Сарык мал өскө база маалар-биле бир доңей хай эртен, сүтү берип, турар ажилым мал. Ычанган сарык-тарын ажаалда; хайгараалын оларнын онкагыл байдалдарын барымаалаан чорууду чууга.

Ыдыг турбуге «Кара-Хөл» колхозта 360 ажыг сарык бо хымыш туруп, чымыл кыштаг чок эрттерген. Оларны Аргы-Хем деп чере күз-дүн апарын кадарып эгелзеден бээр ол черден олар солун көчүр-белен. Моон узамдыла бо маалдыг олар-белчир чедикпей. Алай хемчег увулда эки өстүтү конат дилеп, эки кыштагалын турар. Сарык фермазын эргелекти С. С. ДУПЧАА.

«Чымыл үе келген, ая ажырбас» деп хон-биле нийтинин маалын ажаалда, чедикпейлери сулардыр болза, он олдандыг түнелдер ууш болуп болгай. Ычанган «Кара-Хөл» колхозтун баштаар чери борта кичээлгелг болуру күзегин.

«Кара-Хөл» колхозта кышар-чаар материалдар каматтылгый турар. Күстү, чакым хону ажилдарын

Партия өөредилгенин системизация аскерлерин киргенге биле дүштүр ажилдашкан, «УТКА 25 чымы» совхозта парторганизация, эртен чылдарга деинарге, партия өөредилгенин бүгү хевирлеринге өөредилгени организастиг эгелзэн.

Совхозта 2 чыл хуусаагыл 4 политиктиг эге школаларын, марксизм-ленинизм үндөинеринин 3 шко-лазын, 4 салбырларда зооветеринария өөредилгени, агротехниканын бөдүн хевирлерин өөренир бөлүмнөрин 3 салбырларда тургусулаан.

Салбырларда ленинчи комсомолдуг төвүзүн өөренир бөлүмнөрин тур-гускан, мында 57 комсомолчулар өөренип турар. Коммунистерин бол-гаш кандидаттарын иштинден 86 кижилер партия өөредилгенин аным-бүрү хевирлеринде өөренип кирген, 26 кижилер кыштагаларда малчы-нар. Оларга совхозта тускай өрөм-нигерин болгаш еске-даа харысагыл ажилдашчылар бижылаттынган. Ак-Тургут салбырда өөредилге эки шынары, организастиг чоруп турар. Мында политиктиг эге шко-

ла 14 удаа кичээл эрттирген, диннакчыларын кичээлдерге кээп турары болгаш өөренип турар темаларын билеп ап турары эки. Ол школаларын диннакчылар коммуни-стер Дайы-оол Монгуш, Солунам Сан-чы-Мидип, Сайынды Байыр-кичээл-дерге эки бететкедиг кээп, бижыг билер даш кышмаккай өөренип тур-галар. Школаларын пропагандин эш Кырыс Апыш-оол кичээлге эки бе-леткенип, оларын хүн бүрүн амы-дыралы-биле холбаштырып, диннак-чыларга бижыг билер даш эки кышмаккай ажилдап турар. Ол салбыр партия эге организастигын секретары эш Чараш-оол Чынгит партия өөредилгенин кичээлгенин утландырганын түнелдиге мында өөредилгелер доктаамал эртен турар. Ол салбырда зооветеринария өөре-дигенин пропагандинер эртенчик В. Махтар, мал эрчипи П. Ва-силев олар кичээлдерин бедик дең-гелге эрттирип келген. Агротехник-тиг өөредилге база организастиг. Оон пропагандист анык комму-нистер — совхозтун кол агроному Г. Ларионов, кол инженер М. Соко-

лов, кол гидротехник В. Есипов. Арыска салбырда политиктиг эге школаларын диннакчылар анык коммунистер, ол салбырын мурнак-чы саанчылар эштер Мария Кош-кар-оол, Бойбу Сиблинмаа оларнын эки өөренип турарын маастав аржак. Мында пропагандист анык коммунист эш О. Келич-оолдун эки ажылын демдегеп дерек. Совхоз те-вүдө 8 чыл школаларда тургусту-ган марксизм-ленинизм үндөинери-нин школалар (пропагандиз эш И. Шинигчи), Арыска 8 чыл школа-зында марксизм-ленинизм үндөин-неринин школалар (пропагандиз эш Г. Балбай-оол) өөредилге чылдың эгезинден бээр эки ажилдап келген. Мында диннакчы анык коммунистер Р. Шахтеев, Калбак-Далаа даш он-даа эске эки өөренип турарлар бар. Хаваан фермазын зооветеринария эки шынары кичээлдерин эрттирип турар.

Партия өөредилгенин школаларында чамдык эки чүдүлсү-биле чер-гелештир шыгыг четпестер ая-лаа ургутулушкан. Чамдык партия эге организастиг партия өөредил-

генинче кичээлгенин кошкаткаш, ону өрөңгөй эзу-биле көрүп тура-рынын узамында партия өөредилге-лери шүүт үстүрүңгө четкен. Ишти-Хем салбырында политиктиг эге шко-лаа чугула 5 катал кичээлдэн. Оон пропагандин эш С. Кызыл-оол мында зооветеринария пропагандинер эртенчик Т. Васильев, агротехник-тиг өөредилге пропагандинер агроном П. Доровских кичээлдерин көчүг багай организастан келген. Партия өөредилгени ол хиче багай чоруп тур-да, мында партия эге организастиг (секретары эш Дүзөнмаа) партия ху-ралдарында ол айттырарын чугааш-паа, чогуур түнелдерин үндүр-бей келген. Оон түнелдиге суур-да чурттай турар коммунистер бечин чылдаган чокка кичээл үзөр чорук чанчы болу берген. Чижээ, С. Дор-жу, С. Сангай, Л. Тулуш даш он-даа эске кичээл үзүп туралар бар. Партия өөредилгенин чоруп тура-рынын дугайында эш Дүзөнмааның илеткелди декабрь айда парком бюрозунга диннаш, ол талашы-биле арга-сумелерин ааа берген турган, оон ол база-да түндөк үндүрбөз.

Марксизм-ленинизм үндөинери-нин совхоз төвүндө тургустуш шко-лазын база-ла оон дээр эвес ажиллап турар, ол чугула 6 катал кичээл эрттирген. Мурдунда аааа пропаган-дист турган эш Т. Сартакова, аааа партия организастигын секретары турган эш А. Брюханов партия өөре-дигенин кошка кичээлгөй ула-дырганында ол кичээлдер органи-зас чок эртип келген. Мында өөр-енип турар чамдык харысаалгалыг ажилдашчылар бечин боттарнын политиктиг билин бедирин бол-бас, ургулчу кичээл үзөр чорутар бар. Совхозтун плановик-экономики К. Желалов, келзе Советтик дар-газы Анна Мага, кол бухгалтер Л. Верешигина олар кичээлгө ургулчу озадап келер азы шүүт келдес. Партия өөредилгенинде илгилг четпес-терин үлгеленин чүд дээрге, ол өө-редилгелерге икчилерин эки тура-зын барымаалааган кичир бижипсе-нинден база пропагандистерин эки шидип албаанчында кол хамааркыр.

Н. МЫЛЫН-ООЛ, парком секретары.

Партия өөредилгенин школаларында чамдык эки чүдүлсү-биле чер-гелештир шыгыг четпестер ая-лаа ургутулушкан. Чамдык партия эге организастиг партия өөредил-

генинче кичээлгенин кошкаткаш, ону өрөңгөй эзу-биле көрүп тура-рынын узамында партия өөредилге-лери шүүт үстүрүңгө четкен. Ишти-Хем салбырында политиктиг эге шко-лаа чугула 5 катал кичээлдэн. Оон пропагандин эш С. Кызыл-оол мында зооветеринария пропагандинер эртенчик Т. Васильев, агротехник-тиг өөредилге пропагандинер агроном П. Доровских кичээлдерин көчүг багай организастан келген. Партия өөредилгени ол хиче багай чоруп тур-да, мында партия эге организастиг (секретары эш Дүзөнмаа) партия ху-ралдарында ол айттырарын чугааш-паа, чогуур түнелдерин үндүр-бей келген. Оон түнелдиге суур-да чурттай турар коммунистер бечин чылдаган чокка кичээл үзөр чорук чанчы болу берген. Чижээ, С. Дор-жу, С. Сангай, Л. Тулуш даш он-даа эске кичээл үзүп туралар бар. Партия өөредилгенин чоруп тура-рынын дугайында эш Дүзөнмааның илеткелди декабрь айда парком бюрозунга диннаш, ол талашы-биле арга-сумелерин ааа берген турган, оон ол база-да түндөк үндүрбөз.

Марксизм-ленинизм үндөинери-нин совхоз төвүндө тургустуш шко-лазын база-ла оон дээр эвес ажиллап турар, ол чугула 6 катал кичээл эрттирген. Мурдунда аааа пропаган-дист турган эш Т. Сартакова, аааа партия организастигын секретары турган эш А. Брюханов партия өөре-дигенин кошка кичээлгөй ула-дырганында ол кичээлдер органи-зас чок эртип келген. Мында өөр-енип турар чамдык харысаалгалыг ажилдашчылар бечин боттарнын политиктиг билин бедирин бол-бас, ургулчу кичээл үзөр чорутар бар. Совхозтун плановик-экономики К. Желалов, келзе Советтик дар-газы Анна Мага, кол бухгалтер Л. Верешигина олар кичээлгө ургулчу озадап келер азы шүүт келдес. Партия өөредилгенинде илгилг четпес-терин үлгеленин чүд дээрге, ол өө-редилгелерге икчилерин эки тура-зын барымаалааган кичир бижипсе-нинден база пропагандистерин эки шидип албаанчында кол хамааркыр.

Н. МЫЛЫН-ООЛ, парком секретары.

Партия өөредилгенин школаларында чамдык эки чүдүлсү-биле чер-гелештир шыгыг четпестер ая-лаа ургутулушкан. Чамдык партия эге организастиг партия өөредил-

генинче кичээл

НӨДЭЭДЭ КУЛЬТУРА АМЫДЫРАЛЫ

TC-00806.